

UTVECKLING OCH LÄRANDE

Enligt förskolans läroplan ska barn ges inflytande och uppleva att de kan påverka sin lärmiljö. Kännetecknande för en lärmiljö är att den bygger på barnens intressen och funderingar. För att komma åt barnens tankar krävs det medforskande pedagoger.

På Personalkooperativet Eljen tar vi tillvara barns tankar, kunskaper och deras eget initiativ till lek och lärande. Utifrån denna inventering upprättas aktuella mål för verksamheten. Målen har alltid en tydlig koppling till läroplanens mål.

Personalen använder ett utforskande förhållningssätt, ställer produktiva frågor och lyssnar på barnens frågor och deras teorier om hur världen fungerar för att utmana dem vidare i utvecklingen. Arbetslaget förändrar kontinuerligt lärmiljön med utgångspunkt från barnens utveckling. Detta arbetssätt leder till att barnen får ökad förståelse för sin omgivning.

Eljen erbjuder många upplevelsedagar, utflykter och studiebesök som planeras in terminsvis. Dessa dagar innebär nya intryck som utvecklar barnens sociala kompetens och ökar deras uppslag till lek. Upplevelserna väcker tankar och funderingar. Under dessa utflykter/upplevelsedagar är personalen verkligen medupptäckare. Vad ser, upplever barnen och vilka frågor väcks. Intrycken bearbetas genom produktiva frågor och/eller genom att lyfta de frågor/tankar som barnen för fram. Det är mycket vanligt att barnen leker det som upplevts. I leken kan pedagogerna observera vad barnen har uppfattat och funnit intressant.

Exempel på produktiva frågor

- Öka/rikta uppmärksamheten och få barnen att studera noga – observera: "Har du sett, känt, luktat och hört?"
- Se antal eller mäta: "Hur många tror du får plats..?"
- Jämföra och se skillnader: "Rymmer alla hinkar lika mycket?", "Är alla snöflingor likadana?"
- Börja utforska: "Vad tror du händer om...?"
- Försöka lösa ett problem som den vuxne formulerar: "Hur kan vatten bli till is?"

När produktiva frågor ställs lyfts de aktuella kunskapsområdena matematik, språk, naturvetenskap och teknik tydligt fram i barnens lek och aktivitet. Med ett utforskande förhållnings- och arbetssätt får barnen möjlighet att påverka det egna lärandet och utvecklingen.

Enligt läroplanen utgör utforskande, nyfikenhet och lust att lära grunden för den pedagogiska verksamheten. Den ska utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter.

På Personalkooperativet Eljen arbetar vi både med tema, spår och projekt för att skapa nyfikenhet och lust att lära. Det tematiska arbetet utmanar barns utveckling och lärande utifrån ett projekt där många mål och syfte i läroplanen ingår. Arbetet är forskningsinriktat och utgår från barns frågor, tankar, kunskaper, intressen och kompetenser. Vi försöker beskriva vad vi ser och vad som händer när vi studerar olika fenomen, till exempel när vatten fryser till is. Vi lyssnar på barnens frågor och utmanar barnen genom att ge dem möjlighet att pröva hypoteser och utforska tillsammans för att skapa teorier att reflektera över.

Exempel på projekt

- Kultur - miljö
- Kropp - hälsa
- Sinnet - Hörsel, Känsel, Lukt och Ljud
- Vatten- Luft – Jord
- Djur – natur - konstruktion

Inom varje projekt använder barnen olika estetiska uttrycksformer som bild, form, musik, sång, rytmik och drama. De lär sig också färdigheter inom olika kunskapsområden, till exempel matematiskt tänkande, naturvetenskap, teknik och språk. Att arbeta med ett gemensamt projekt har flera fördelar – temat binder ihop allt vi pratar om och allt vi gör tillsammans med barnen (skapar en helhet). Teman ger också möjlighet till gemensam reflektion och utbyte av erfarenhet och inspiration.

Dokumentation

Alla projekt dokumenteras för att arbetet ska kunna följas upp, analyseras och utvärderas. Med utgångspunkt från utvärderingen kan:

- Framtida projektarbete och lärande miljöer utvecklas
- Barnens kunskaper och intressen tydliggörs

DET PEDAGOGISKA UTVECKLINGSARBETET AV MÅLEN I FÖRSKOLANS LÄROPLAN

Den pedagogiskt planerade verksamheten har vi varje förmiddag och vi har delat in veckodagarna i olika utvecklingsområden baserat på de mål som finns i förskolans läroplan. Varje dag inleds med en gemensam samling där frukt delas ut av barnen och den brukar innehålla gemensamma sånger, ramsor, motoriska övningar och lekar. Tid för denna varierar utifrån barnens koncentrationsförmåga och den efterföljande aktiviteten. Ibland genomförs efterföljande aktiviteter gemensamt och ibland delas barnen i grupper utifrån ålder och individuell utvecklingsnivå. Det är viktigt att ha ett flexibelt förhållningssätt och lyhörda pedagoger i arbetet med barnens utveckling och lärande.

Rörelse- och matlusta

"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande" (Lpfö 98, rev 2010)

Här utvecklar vi de olika målområdena från läroplanen genom utevistelse i naturen. Vi vandrar ofta till våra platser i skogen eller promenerar i byn där vi utforskar vår närmsta omgivning. Maten äter vi utomhus och ofta tillreds den på plats med hjälp av barnen. Den motoriska utvecklingen stimuleras särskilt under våra vandringar där vi samtidigt använder alla våra sinnen för spännande upptäckter och aktiviteter. Att använda miljön utomhus till utveckling av språk, matematisk förmåga, naturkunskap, experiment, skapande, rörelse, musik, sång och drama är mycket fördelaktigt. Det finns så mycket att hämta i vår naturliga omgivning samtidigt som hälsan främjas och kroppen stimuleras aktivt. I skogen får vi ofta besök av Skogstanten Blomma som lär oss om naturen, presenterar nya lekar och ger oss olika uppdrag. Spår ser vi ständigt av Skräptanten och de gånger hon vågar visa sig har vi ett och annat att lära henne!

Kreativ lusta

"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap" (Lpfö 98, rev 2010)

De pedagogiska inslagen innebär skapande i olika former, med olika material och tekniker samt en- eller tredimensionellt skapade. Här finns plats för stor kreativitet och uppfinningsrikedom! Barnens egna tankar och idéer om vad och hur vi kan skapa tas stor hänsyn till liksom anknytningen till de aktuella lärområden vi observerat hos barnen. Att använda återvinningsmaterial ligger oss varmt om hjärtat liksom att använda naturliga tekniker som ägg och färgpigment = äggtempera, färgning med material från växtriket som rödbetor, morötter, lök mm.

Läslusta

"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv" (Lpfö 98, rev 2010)

Fokus ligger här på den lustfyllda språkutvecklingen med läsförståelse som utgångspunkt.

Stora gruppen besöker vår Sagotanter, Doris, i "Biblioteket" som läser högt ur särskilt utvalda böcker med efterföljande boksamtal som utgår från barnens egna känslor och upplevelser. Barn ska kunna lyssna en längre stund för att sedan kunna läsa över tid samtidigt som de förstår och kan återknyta till det hörda/lästa. Boksamtalet utgår från en modell av Aidan Chambers som innebär olika Hur-frågor. Efter dagens sagostund fortsätter utvecklingen av språket i ett angränsat rum. Den utgår från "Före Bornholmsmodellen" vilket är ett konkret lektionsmaterial innehållande stavelser, långa och korta ord, rimord, traditionella sagor och ramsor, språkrytm, lek med ord, sammansatta ord, ljudande mm. Här ges också utrymme för finmotoriska aktiviteter som träning av att forma bokstäver och följa linjer.

Lilla gruppen använder till stor del sagor, ramsor med eller utan rörelser, organiserade lekar och sånger på ett lustfyllt sätt. Kroppsdelar, färger, former, lägesbegrepp, vardagliga saker benämns på ett tydligt sätt och finmotoriken tränas genom riktade instruktioner som: Hämta en blå bil, lägg den röda klossen ovanpå den gula. Ibland används även materialet kring Babblarna med dess sagor, sånger och uppgifter.

Utforskarlusta

"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar" (Lpfö 98, rev 2010)

Läroplansmål under detta namn utgår från den matematiska, naturvetenskapliga, fysiska kemiska och tekniska utvecklingen. Dessa områden har många gemensamma nämnare och för att öka förståelsen inom dessa områden behöver man utgå från praktiska exempel som olika experiment, fenomen, upplevelser och eget utförande. Det praktiska ligger sedan till grund för ett fördjupat lärande. Ibland hälsar den "Galne professorn" på och då utför han spännande experiment för alla barn!

Gruppen delas ofta (som förut nämnts) för att de äldre barnen ska kunna få större utmaningar och fler riktade uppgifter som olika aktivitetsblad samt gemensamma övningar inom matematik och naturvetenskap.

Lusta

"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära" (Lpfö 98, rev 2010)

Här ingår blandade aktiviteter vilket innebär allt från sång och musik, rytmik, gymnastik, sagostund till skapande. Här är lite friare aktiviteter och den viktiga leken kan vara ett inslag utifrån barnens egna önskemål. Den egna leken och kreativiteten hjälper barnen att öka sin sociala kompetens, empati och förmåga till konfliktlösning.